

فارن پالیسی بررسی کرد

گست مکانیسم تحریم در روابط بین‌الملل

«کریستوفر سبااتینی» Christopher Sabatini پژوهشگر ارشد آمریکای لاتین در چتنام هاوس با بررسی نظر کارشناسان روابط بین‌الملل در فارن پالیسی می‌نویسد: تصویری را در نظر بگیرید از یک نشست جهانی همه کشورها و مقامات دولتی و خصوصی که تحت تحریم‌های ایالات متحده قرار گرفته‌اند. در این تصویر فرضی، گروه متنوعی از رهبران از سراسر آفریقا، آسیا، آمریکای لاتین و خاورمیانه دیده می‌شوند که به شیوه رهبران گروه هفت یا یک گروه مشابه، عکس یادگاری گرفته اند. در مرکز این گروه چین قرار می‌گیرد که با افتخار خود را به عنوان یک متحد اخلاقی و دیپلماتیک – در کنار نقش تجاری و مالی خود – به مجمع دولت‌هایی معرفی می‌کند که توسط ایالات متحده در فهرست قرار گرفته و بنام توصیف شده‌اند. در دو دهه گذشته، تحریم‌ها به ابزار سیاست خارجی دولت‌های غربی، به رهبری ایالات متحده، تبدیل شده‌اند. بسته‌های تحریمی اقتصادی و فردی اخیر که علیه روسیه به خاطر حمله به اوکراین و همچنین بر شرکت‌های چینی به دلایل امنیت ملی اعمال شده‌اند، به این معناست که این دو قدرت با یک انجمن رو به افزایش از کشورهای مانند میانمار، کوئیا، ایران، کره شمالی، سوریه و ونزوئلا، که توسط آمریکا به عنوان «بسران بدنام» برچسب خورده‌اند، پیوسته‌اند.

تحریم‌ها به ابزار سیاست خارجی دولت‌های غربی، به رهبری ایالات متحده، تبدیل شده‌اند. بسته‌های تحریمی اقتصادی و فردی اخیر که علیه روسیه به خاطر حمله به اوکراین و همچنین بر شرکت‌های چینی به دلایل امنیت ملی اعمال شده‌اند، به این معناست که این دو قدرت با یک انجمن رو به افزایش از شوروهایی مانند میانمار، کوئیا، ایران، کره شمالی، سوریه و ونزوئلا، که توسط آمریکا به عنوان «بسران بدنام» برچسب خورده‌اند، پیوسته‌اند.

داده‌های مالی درباره تحریم‌های هدف کشور
براساس پایگاه داده‌ای که توسط دانشگاه کلمبیا نگهداری می‌شود، کلیه تراکنش‌های تجاری و مالی با نهادهای افراد در شش کشور – کوئیا، ایران، کره شمالی، روسیه، سوریه و ونزوئلا – تحت تحریم‌های جامع ایالات متحده قرار دارند، که به این معنی است که طبق قوانین ایالات متحده، اکثر ارتباطات تجاری و مالی با این کشورها ممنوع است. علاوه بر این، هفده کشور دیگر – از جمله افغانستان،

براساس پایگاه داده‌ای که توسط دانشگاه کلمبیا نگهداری می‌شود، کلیه تراکنش‌های تجاری و مالی با نهادهای افراد در شش کشور – کوئیا، ایران، کره شمالی، روسیه، سوریه و ونزوئلا – تحت تحریم‌های جامع ایالات متحده قرار دارند، که به این معنی است که طبق قوانین ایالات متحده، اکثر ارتباطات تجاری و مالی با این کشورها ممنوع است. علاوه بر این، هفده کشور دیگر – از جمله افغانستان،

چانه‌زنی رئیس سازمان انرژی اتمی و مدیر کل آژانس

«محمد اسلامی» رئیس سازمان انرژی اتمی کشورمان که برای شرکت در کنفرانس عمومی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به وین سفر کرده است روز دوشنبه در حاشیه برگزاری این اجلاس، با رافائل گروسی مدیر کل آژانس دیدار کرد.

مدیر کل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی با انتشار پیامی در شبکه اجتماعی ایکس (توییتر سابق) این ملاقات را مهم توصیف کرد و نوشت: من تمایل آژانس را برای تعامل و پیشرفت ملموس بر اساس بیانیه ۴ مارس، به منظور ارائه تضمین‌های معتبر مبنی بر اینکه برنامه هسته‌ای ایران متحصرا صلح‌آمیز است، مورد تأکید قرار دادم. در این دیدار بازرگانی و گروسی همچنین راه‌های توسعه همکاری‌های متقابل بین ایران و آژانس را مورد بررسی قرار دادند. رئیس سازمان انرژی اتمی جمهوری

ادامه نیاز عراق به گاز ایران

سختگوی وزارت برق عراق با تمجید از توافق تهران و بغداد برای تهازت نفت در مقابل گاز تأکید کرد که این کشور همچنان به گاز ایران نیاز دارد. به گزارش شبکه دجله، احمد موسی، سخنگوی وزارت برق عراق در اظهاراتی گفت که به موجب توافق دوجانبه تهران و بغداد واردات گاز از ایران همچنان ادامه دارد. وی گفت: محمد شیاع السوداني، نخست‌ وزیر عراق با تهازت نفت در مقابل گاز به یک توافق راهبردی و استثنایی با ایران دست یافت و این توافق باعث شد که سامانه برق عراق که هر سال با مشکلاتی در فصل تابستان مواجه می‌شد امسال این مشکلات را نداشته باشد. موسی خاطرنشان کرد که این توافق بخشی از نیاز نیروگاه‌ها به گاز را فراهم کرد بنابراین واردات گاز از ایران همچنان تداوم دارد و پرداخت‌ها در وضعیت خوبی قرار دارد و نیروگاه‌های سا همچنان به گاز ایران نیاز دارند.

یک جاسوس موساد که پیش از این در ترکیه بازداشت شده بود، اعترافاتی جدیدی ارائه داده است که نشان می‌دهد به دنبال

تمهیل بدهی کشورها
وقتی کشورها بدهی‌های خود را تمهیل می‌کنند یا به نظر می‌آید که به زودی تمهیل خواهند کرد، بانک‌ها و نهادهای مالی بزرگ سعی می‌کنند این بدهی‌ها را با بازارهای ثانوی بدهی به سرمایه‌گذاران دیگر با بهایی ارزان بفروشند و از آنها خلاص شوند.

وقتی این کشورها تحت تحریم‌های ایالات متحده باشند، سرمایه‌گذاران غربی تمایلی به خرید بدهی‌های اضطراری آنها ندارند و اینجاست که اغلب دشمنان ایالات متحده وارد میدان می‌شوند.

ونزوئلا یکی از این موارد است. در سال ۲۰۱۷، کاراکاس بالغ بر ۶۰۰ میلیارد بدهی خارجی خود را تمهیل کرد آن هم پس از اینکه از پرداخت ۲۰۰ میلیون دلار بدهی خود به وام دهندگان ناتوان ماند. از آن زمان تا به امروز، به علت بالا بودن نرخ بهره، بدهی ونزوئلا افزایش یافته است. سال‌ها بی‌اضباطی مالی که استقلال بانک مرکزی این کشور نفت و شرکت پرچمدار انرژی ونزوئلا یعنی PDVSA را به باد داد، دولتی ورشکسته برجای مانده که موجب محرومیت این شرکت از سرمایه‌گذاری و در نتیجه سقوط اقتصادی کشور شد. از سال ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۱، اقتصاد ونزوئلا سه چهارم کاهش داشت و در یک مقطع، نرخ تورم سالیانه اش به بالای یک میلیون درصد رسید.

این روند به اقتصادهایی که بنیاداً غیر بازار – آوریل گذشته اش به پکن، رئیس‌جمهوری برزیل، لئویز ایناسیو لولا دا سیلوا، حمایت خود را از پذیرش یک ارز مشترک برای تجارت میان کشورهای بریکس (برزیل، روسیه، هند، چین و آفریقای جنوبی) تکرار کرد. لولا این پیشنهاد را با اشاره به نگرانی‌های خود درباره اقتصاد جهانی که تحت هژمونی دلار قرار دارد و یساده‌وری اینکه آمریکا از سلطه دلار، برای سیاست خارجی مجازاتگرای خود بهره می‌گیرد، توجیه کرد.

در چارچوب بریکس – که حداقل شش کشور دیگر از اقتصادهای در حال ظهور هم در صف پیوستن به آن هستند – فقط دو کشور تا

حدودی زیر تحریم قرار دارند: چین و روسیه. سه کشور دیگر، به ویژه هند، کشورهایایی هستند که ایالات متحده با آنها همکاری‌های رو به رشدی دارد و بنابراین احتمالاً به زودی‌ها تحت تحریم‌های ایالات متحده قرار نخواهند گرفت. به عبارت دیگر، حتی شرکای آمریکا هم در برابر سیاست‌های تحریمی ایالات متحده ایستاده‌اند. پیشنهاد لولا داسیلوا، نماینده یک آرزوی واقعی و رو به رشد بین بسیاری از اعضای جنوب جهانی است که می‌خواهند از هژمونی دلار و سیستم مالی ایالات متحده رها شوند، حتی اگر برخی از توجیهاتشان ریشه در همبستگی‌های این‌ها جا داشته باشد.

اکنون وقت آن است که وام‌سنگتن درک کند که عشق او به تحریم‌ها، ممکن است قدرت اقتصادی و دیپلماتیک این کشور را در سراسر جهان تضعیف کند. فراتر از تلاش‌هایی که هنوز در آغاز روز هستند، اما احتمالاً پایدار می‌مانند تا جایگزینی برای دلار بیابند، تهدیدی بیشتر و فوری تر هم برای نفوذ غرب وجود دارد: تحریم‌های ثانویه ای که بر خرید بدهی‌های اضطراری distressed debt کشورها می‌شود.

قانون اقدام راهبردی مصوب مجلس شورای اسلامی به دست آمده است. البته ادعاهای پادمانی درباره فعالیت‌های هسته‌ای ایران ریشه در اسناد جعلی رژیم صهیونیستی دارد که با هدف امنیتی سازی پرورنده هسته‌ای ایران، در اختیار رسانه‌ها و مقامات آژانس قرار گرفته است. بنیامین نتانیاهو نخست وزیر رژیم

پیشنهاد قاهره به تهران برای سرمایه‌گذاری در مصر

دستورالعملی‌های دولت برای بومی‌سازی صنعت هستند، اهمیت زیادی قائل هستند.

وی تأکید کرد که «ما زیرساخت‌های پیشرفته و هوشمند داریم که می‌تواند نیاز فعالیت‌های سرمایه‌گذاری، مشوق‌های مالیاتی و کم‌رک و همچنین مشوق‌های سرمایه‌گذاری جدید را تامین کند که محیط تجاری جذابی را برای بخش خصوصی فراهم می‌کند.»

وزیر دارایی مصر با اشاره به برنامه‌هایی مانند «سند سیاست مالکیت دولتی»، «مجزو پلاستی» و «برنامه سهام دولت» تأکید کرد که این امور سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی را تشویق کرده و بر موانعی که سرمایه‌گذاران ممکن است با آن‌ها مواجه شوند غلبه می‌کند و در نتیجه آن‌ها را تشویق به گسترش فعالیت‌های تولیدی خود می‌کند.

موساد دنبال اطلاعات شهروندان ایرانی در ترکیه

ایرانی، لبنانی و عرب به دست آورده بودم گزارش می‌دادم. سپس در نوامبر ۲۰۱۸ در رم به صورت مخفی پرداخت کردند. این جاسوس تبعه ترکیه افزود: پروژه بعدی که به من محول شد مربوط به یک شرکت برق ترکیه‌ای بود که می‌بایست درباره نحوه و کیفیت روابط این شرکت با ایران کار کرد. لبنان و نیز اتباع ایرانی و عرب مطلع می‌شدم و بررسی می‌کردم که ارتباط خارجی آن شرکت چگونه بوده و تجارت آن با چه کسانی را با چه شرکت‌هایی انجام می‌شود. پس از آن در ۱۸ دسامبر همان سال در کیهان‌بار با دیگر با خورخه دیدار و ۴۰۰۰ یورو برای انجام این کار دریافت کردم.

سازمان جاسوسی اسرائیل (موساد) است

که تحت عنوان کارگاه خصوصی فعالیت می‌کرد و در ماه مه پس از چندین ماه تعقیب غیرمحموس نیروهای سازمان اطلاعات ترکیه (میت) شناسایی و سپس به همراه چند تن دیگر دستگیر شد. وی اعتراف کرده است که در دفتر دادستانی برای موساد جاسوسی می‌کرده و در دوران فعالیتش با عوامل موساد در ۱۰ شهر مختلف اروپایی دیدار کرده و در ازای دریافت پول اطلاعات خود را در اختیار موساد قرار می‌داده است.

چگونگی شکل گیری تیم جاسوسی

وی در اعترافات جدید خود گفت: در اوت ۲۰۱۸ شخصی که خود را «سرکان» معرفی

ویژه

واکنش تهران به ادعای مذاکره

قریب‌الوقوع ایران و آمریکا

گروه دیپلماسی: وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران ادعای منتشر شده در یک رسانه مبنی بر انجام مذاکرات مستقیم بین ایران و آمریکا در طی هفته‌های آینده در عمان را تکذیب کرد.

روابط عمومی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران با انتشار اطلاعیه‌ای در واکنش به ادعای منتشر شده از سوی یک رسانه در مورد فرآیند مذاکرات رفع تحریم‌ها، اعلام کرد: «این نوع خبرسازی‌ها و بازی‌های رسانه‌ای که معمولاً برای فریبکاری سیاسی صورت می‌پذیرد، فاقد اعتبار است.»

بر اساس این گزارش، دیروز (سه‌شنبه) یکی از رسانه‌های منطقه‌ای مدعی شد که ایران قصد دارد در آینده نزدیک مذاکرات مستقیمی با آمریکا در عمان از ارتباط با مذاکرات رفع تحریم‌ها شانه بشد و در این ارتباط مجوزهای لازم از سوی مقامات عالی‌رتبه ایران صادر شده است.

پیش از این «حسین امیرعبداللهیان» وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، بازگشت به توافق را مشروط بر آمادگی طرف‌های غربی دانسته و گفته بود: «تبادل پیام‌ها با آمریکا ادامه دارد و طرح سلطان عمان هم همچنان روی میز هست. اگر طرف‌های مقابل آماده باشند، ما برای بازگشت به برجام جدی هستیم تا در چارچوب ابتکار عمان همه طرف‌ها به تعهدات خود در برجام برگردند.»

دیپلماتیک

تقدیر از نقش عمان در ازسرگیری

روابط ایران و عربستان

سفیر ایران در عربستان سعودی با هم‌تای عمانی خود در این کشور عربی، دیدار و رایزنی کرد. به گزارش ایستا، علیرضا عنایتی سفیر جمهوری اسلامی ایران در ریاض با «فیصل بن ترکی آل‌سعید»، سفیر سلطنت عمان در ریاض، دیدار و توسعه مناسبات تهران و مسقط را نشان از حکمت و درایت سران دو کشور دانست. در این دیدار سفیر جمهوری اسلامی ایران از نقش عمان در برقراری رابطه مجدد ایران با عربستان سعودی، تقدیر کرد.

ابتکار ژاپن برای کمک به حل و فصل

مسئله هسته‌ای ایران

«حسین امیرعبداللهیان» وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در مصاحبه‌ای با خبرگزاری کیودو ژاپن، اعلام کرده که توکیو ابتکاری را برای احیای توافق هسته‌ای ایران با شش کشور از جمله آمریکا پیشنهاد کرده است. وی به جزئیات این ابتکار ژاپنی اشاره نکرده اما گفته است که در زمان سفر تابستان امسال خود به توکیو، در جریان این ابتکار ژاپن قرار گرفته است.

امیرعبداللهیان به این رسانه ژاپنی گفته است هرگونه ابتکار ژاپن که با «منافع ایران» همسو باشد، از سوی تهران مثبت تلقی خواهد شد. وی تصریح کرد: ما از نقش سازنده ژاپن در احیای توافق هسته‌ای حمایت می‌کنیم. خبر‌گزاری رسمی ژاپن به نقل از وزیر امور خارجه ایران نوشت: زاهد خواهی‌های آمریکا انگلیس، فرانسه و آلمان در مقابل توافق هسته‌ای موجب به تأخیر افتادن روند گفت و گوها در این خصوص شده است. امیرعبداللهیان همچنین مداخله این کشورها در مسائل داخلی ایران را یکی دیگر از دلایل ایجاد تأخیر در روند مذاکرات هسته‌ای دانست.

استراتژیک

نگذاریم بریکس برای ما مثل اکو شود

«اسلام ذوالقدریور» در یادداشتی برای دیپلماسی ایرانی می‌نویسد که سیاستگذاری خارجی در عصر آشوبناک کنونی همراه با طیفی از ریسک‌های ویژه با میزان و شدت متفاوت است که دولت‌ها را بازیگران خط‌پذیر نظام جهانی ساخته است. سیاستگذاران خارجی در مطلوب‌ترین فرآیندهای سیاستگذاری نیز میزانی از ریسک را در نظر گرفته و عادی می‌دانند. ریسک‌پذیری از می‌توان مؤلفه سیاستگذاری عمومی به‌ویژه سیاستگذاری خارجی دانست که در شرایط ابهام شکل گرفته است و سیاستگذاری خارجی را جذاب‌تر و چالشی‌تر می‌کند. ریسک‌های سیاستگذاری خارجی، زمانی که در رویکردهای متفاوت سیاستگذاری، تکرار شود یا تنها کمی‌پردازی می‌شوند نه‌تنها منافع برای دولت ندارد، بلکه بقای بازیگر را نیز تهدید می‌کند.

ریسک‌پذیری سیاستگذاری خارجی، یکی از مؤلفه‌های اصلی سیاستگذاری ایران در چند دهه اخیر بوده است. این ریسک‌پذیری که با سیاست‌های تکراری نیز همراه می‌شود، سیاستگذاری خارجی ایران را ناکارآمد و بی‌اثر می‌سازد. سیاستگذاران ارشد ایرانی از تدوین و اجرای سیاست‌های برابر با نیز ترسی ندارند و سیاستگذاری خارجی ایران را بر مدار روندی سینوسی قرار داده‌اند. آرمان بزرگ و شش‌عالی نظام جمهوری اسلامی یعنی «نه شرقی نه غربی، جمهوری اسلامی» که بنیان سیاستگذاری خارجی ایران عنوان می‌شود، رویکردی است که سیاستگذاران آن به دنبال کاهش یا سرکوب ریسک‌های سیاستگذاری وابستگی به قدرت‌های بزرگ بودند. اما همین شعار «نه شرقی نه غربی، جمهوری اسلامی» طی چند سال اخیر دچار اصلاح و تغییراتی مهم شده که ایران را اکنون در طیفی از انتقافت‌ها و شبکه‌های حامی‌پروری قدرت شرقی جهان قرار داده است. شرق‌گرایی مطلق که ایران را عضو رسمی سازمان شانگهای، گروه بریکس و … کرده و سطح توقعات ایران از عضویت در چنین نهادهای بین‌الملل را افزایش داده است.

پیوستن ایران به گروه بریکس و عضویت دائم در آن، از سوی برخی کارشناسان و تحلیلگران ایرانی به عنوان یک موفقیت یا دستاورد راهبردی ایران در نظام جهانی مورد توجه قرار گرفته و این رویکرد تحلیلی مطلوب دولت و سیاستگذاران ارشد حکمرانی سیاسی کشور بوده است. اما واقعیت این است که پیوستن ایران به ساختارهای بین‌المللی و جهانی، تنها یک ابزار یا شرط لازم برای سیاستگذاری خارجی است و نه شرط کافی در سیاستگذاری خارجی مطلوب و موفق برای دستیابی به اهداف راهبردی.

آسیب‌ها و ریسک‌های بریکس برای ایران در الگوی آرمان‌گرایی ابزاری و تاکتیکی سیاستگذاری خارجی را در محوره‌های زیر می‌توان تحلیل کرد:

یکم – ابزار‌ها و تاکتیک‌های آرمانی: هسر سیاستگذاری دارای ابزارها و تاکتیک‌های بسیاری برای تحقق اهداف خود است. سیاستگذاری خارجی نیز ابزارها و تاکتیک‌های عمومی و خاص برای کسب، افزایش و نمایش قدرت بازیگر در نظام جهانی را داراست. سیاستگذاری خارجی ایران همواره با روندها و رویکردهای آرمانی اداره شده، بر ابزارها و تاکتیک‌های آرمانی نیز استوار شده است. ابزارها و تاکتیک‌هایی مانند اعتماد بیش از اندازه به گروه‌های جهانی در افغانستان، عراق، سوریه و …، توقیف نفتکش‌ها در خلیج فارس، مبادله دوتابعی‌ها و قدرت‌های بزرگ، تهدیدهای نرم و سخت علیه منافع دشمنان و رقیبان در زمین همسایگان، برجسته‌سازی رویدادهایی مانند ۲۲، ۱۳ آبان و … که بیشتر ابزارهایی برای نمایش اقتدار ایران و مشروعیت‌سازی برای نظام جمهوری اسلامی قلمداد می‌شوند.

یکی از تاکتیک‌های چند دهه اخیر ایران برای مقابله با تهدیدات غرب به‌ویژه ایالات متحده آمریکا را می‌توان پیوستن به نهادهای و سازمان‌های بین‌المللی دانست. عضویت در ساختارهای انتلافی منطقه‌ای و جهانی ابزاری برای سیاستگذاران ارشد ایرانی بوده است تا فشار تهدیدات و تحریم‌های شکننده و فراگیر اقتصادی و … علیه ایران را کاهش دهند. عضویت در سازمان‌هایی مانند اکو، شانگهای و بریکس را می‌توان ازجمله ابزارها و تاکتیک‌های آرمانی و بالقوه سیاستگذاری خارجی ایران دانست که پیامدها و مزایای آن نیز تنها در همان بالقوه بودن‌شان محدود شده و هرگز بافعل و عملیاتی نشده است.

دوم – اهداف ایران در بریکس: بنیانگذاران گروه بریکس و اعضای جدید آن، دارای اهداف متفاوتی برای حضور در این ساختار جهانی هستند. اهدافی که بیشتر بر کسب قدرت در تمام ابعاد و نمایش پرستیژ جهانی آنان بنیان شده است.

راز بقای بسیاری از بازیگران نظام جهانی در عصر آشوبناک کنونی را می‌توان در پیوستن به نهادهای و سازمان‌های بین‌المللی جست و جو کرد. بسیاری از دولت‌های بزرگ و کوچک برای تضمین بقای خود در معادلات جهانی و گریز از پیامدهای شرایط آتارشی مستمر نظام جهانی به عضویت در نهادهای و سازمان‌های بین‌المللی متوسل می‌شوند. سیاست ایران در پیوستن به ساختارهای بین‌المللی نیز از همین رویکرد پیروی می‌کند، اما هدف اصلی ایران بیشتر به مقابله با سیاست‌های ضد ایرانی غرب به‌ویژه ایالات متحده آمریکا استوار است. چنین رویکردی سبب شده تا ایران بیشتر در نهادهای بین‌المللی ضد امریکایی، عضویت یابد. عضویت ایران در بریکس نیز با هدف جلب حمایت قدرت‌های بزرگ مانند چین، روسیه، برزیل، هند و آفریقای جنوبی برای تقویت خود در مقابل سیاست‌های ایالات متحده آمریکا به‌ویژه تحریم‌های اقتصادی است.